

AVAIMET MENESTYKSEKÄÄSEEN NURMISÄILÖREHUUN LAMMASTILALLA

Hyvälaatuinen säilörehu luo säästöjä ruokintakustannuksiin. Tärkeimpänä säilörehun laadun mittarina pidetään D-arvoa, joka mittaa sulavuutta. Tuottamalla monipuolista ja ravintoarvoiltaan sopivaa säilörehua voidaan vähentää vilja- ja valkuaisrehujen tarvetta ruokinnassa, ja saada sitä kautta säästöjä. Säilörehua on hyvä varata sisäruokintakaudelle noin 2 paalia lammasta kohden, jotta voidaan varmistaa säilörehun riittävyys ja pienentää ostorehujen tarvetta. Säilörehun satotavoitteena tulisi tuorekiloina olla 20 kg/ha. Silpun pituudella on myös merkitystä. Lampaat suosivat korkeintaan 5 cm mittaista silppua, joten tarpeeksi lyhyellä silpulla saadaan myös säästöjä rehukustannuksiin.

Siemenssekoituksen valintaan vaikuttavat monet tekijät. Säilörehunurmen lajeja miettiessä on syytä ottaa huo-

mioon rehun maittavuus, ravintoarvo ja sulavuus. Näihin kaikkiin vaikuttaa se, mille eläimille säilörehu syötetään. Eri tuotantovaiheissa oleville lampaille tarvitaan ruokinnalliselta laadultaan erilaista säilörehua. Esimerkiksi joutilaille uuhille riittää ravintoarvoiltaan köyhempikin rehu, kun taas imettäville uuhille ja karisoille valitaan laadukkaampaa rehua. Ruokintanäkökulman lisäksi säilörehujen siemenssekoituksia valitessa on hyvä ottaa huomioon myös siementen hinta, kasvun ajoittuminen, jälkikasvukyky sekä ympäristötekijöiden vaikutukset. Tasaisen runsaan nurmikasvuston takaa ympäristönsietokyvyltään erilaiset lajit. Lisäksi seoksessa voidaan ottaa huomioon myös eri lajien maata parantava vaikutus. Seokseen voidaan lisätä myös typensitojia ja syväjuurisia kasveja, jolloin voidaan ylläpitää ja parantaa peltomaan rakennetta. Alla esimerkkejä erilaisista säilörehusiemenssekoituksista:

Monivuotiset

Seos 1	Seos 2	Seos 3
Timotei 10 kg	Puna-apila 5 kg	Sinimailanen 8 kg
Raiheinä 6 kg	Valkoapila 2 kg	Nurminata 6 kg
Nurminata 3 kg	Alsikeapila 1 kg	Alsikeapila 2 kg
Koiranheinä 3 kg	Timotei 8 kg	Valkoapila 2 kg
Ruokonata 3 kg	Koiranheinä 6 kg	Puna-apila 2 kg
Valkoapila 3 kg	Nurminata 6 kg	Timotei 15 kg
	Raiheinä 4 kg	

Yksivuotiset

Yksivuotisia rehunurmia voidaan käyttää monivuotisen nurmen perustamisessa lisäämällä seokseen monivuotisia nurmensiemeniä.

Seos 1	Seos 2	Seos 3
Rehuherne 80 kg	1 v.-raiheinä 15–20 kg	Kaura 80 kg
Raiheinä 10 kg	Kaura 80 kg	Virna 50 kg
Virna 40 kg		Rehuherne 70 kg
Kaura 120 kg		

Säilöntä

Säilörehun säilymiseen voidaan vaikuttaa jo pellolla. Sänki tulisi jättää 10–12 cm pituuteen, ei pelkästään jälkikasvukyvyn turvaamiseksi vaan myös estämään mullan joutumista säilörehun joukkoon. Multa voi aiheuttaa lampaille listeriaa. Niittoajankohdalla on myös merkitystä säilyvyyteen. Säilörehun on jäätävä tarpeeksi kosteaksi, jotta säilyvyyden takaava maitohappokäyminen pääsee tapahtumaan.

Apilan valkuaispitoisuuden ja hyvän puskurikapasiteetin takia säilöntäainetta täytyy käyttää apilanurmisäilörehuille noin litra enemmän rehun tuoretonnia kohti kuin pelkille heinäkasveille. Apilanurmisäilörehulle säilöntäainetta tulisi siis laittaa noin 6–7 litraa/rehun tuoretonni. Liian vähäinen säilöntäaineen määrä huonontaa rehun säilyvyyttä, sillä se estää rehun luontaisen käymisprosessin ja sitä kautta säilymisen.

Oikeanlaisen säilöntäaineannostelun lisäksi rehun säilyvyydelle on tärkeää myös kunnollinen tiivistäminen. Siilossa säilörehu täytyy tiivistää jokaisen kuorman jälkeen ja lopuksi se on peitettävä huolellisesti muovilla. Tiivistämisen ja peittämisen tarkoituksena on estää hapen pääsy säilörehuun, jotta aerobiset bakteerit eivät pääse kasvamaan rehussa ja aiheuttamaan pilaantumista. Paalien kohdalla oleellista on laadukas muovi ja tarpeeksi monta muovikerrosta, vähintään 4–6 kerrosta, jotta hapen pääsy säilörehuun estyy. Lisäksi paaleja tulisi siirrellä mahdollisimman vähän, jotta muovi ei repeydy tai veny.

Lähteet ja lisätietoa:

Alanco, M., Hakomäki, S., Johansson, A., Leskinen, U-M., Näykki, S. & Rautiainen, J. 2015. Lampaiden ja vuohien luonnonmukaisen tuotannon hyvät toimintatavat. https://lammasyhdistys.fi/wp-content/uploads/2016/03/hyv%C3%A4t_toimintatavat_luomu.pdf

Leskinen, U-M. 2007. Hyvälaatuinen säilörehu. Julkaisussa Koskimies, H., Ketola, T., Leskinen, U-M., Partanen, E., Käki, R. & Peltomäki, A. (toim.) Luomutilan valkuaiskasviopas. Luomuliiton julkaisu. Löydettävissä: <https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/viljelijat/tuet-ja-rahoitus/oppaat-ja-esitteet/luomutilan-valkuaiskasviopas-2007.pdf>

Leskinen, U-M. 2016. Lammastilan rehut ruokinnassa. Luento, Lammaspäivät, Tampere.

Tämän tietolehtisen on tuottanut Lammastalouden tuotantotekijät LaTu -hanke.